

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

NOVIČAS

Uredništvo in upravljanje v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravljanja št. 528

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

200 papirniških delavcev na cesti.

Dočim je predvčerajšnje poročilo ugotovilo, da je na cesti vrženih 48 delavcev ne glede na to, ali je kdo sam ali ima družino, so sledili včeraj nadaljnji odpusti. Papirniška družba Vevče, Goričane, Medvode je včeraj vrgla na cesto še 152 delavcev. Razburjenost med delavstvom je razumljiva.

Delavska deputacija pri vladi.

Kakor znano, je deželni predsednik sprejem delavstva združenih papirnic v soboto odklonil. Delavstvo je pošiljalo vsak dan svoje sele k Jugoslovanski strokovni zvezi. Predvčerajšnjim je posredoval zastopnik Jug. Strok. Zveze pri trgovskem oddelku. Poverjenik je zagotovil, da nemudoma pošlje delavsko zahtevo v Belgrad in obvesti Baltiča.

Delavstvo terja zadoščenja!

Včeraj je zopet dospelo v Ljubljano delavsko odposlanstvo iz Vevč. Družba je pripravljena za prvo silo izplačevati polovično mezdo. Ker je v soboto deželni predsednik razžalil delavstvo, je šla deputacija na socialno skrbstvo. Jugoslovanska Strokovna Zveza je naslovila na vlado po rokah delavskih odposlancev sledečo vlogo:

»Deželna vlada za Slovenijo — poverjeništvu za socialno skrbstvo! — Danes se mudi v Ljubljani šestoročlanska deputacija delavstva papirniških tovarnih združenih papirnic Vevče, Goričane, Medvode. Deputacije nismo pustili k deželnemu predsedstvu zaradi njegovega obnašanja v soboto dne 16. t. m., ki je iz stališča varstva državljanov od strani države neopravičljivo, pač pa pričakujemo tozadevnega zadoščenja oziroma opravičila.

Delavstvo zahteva, naj vlada poizve,

Ve esrbska ustauz.

Belgrad, 20. aprila. V današnji seji konstituante je poslanec dr. Janko Šimrak neusmiljeno razkrinkal politiko sedanjih državnih činiteljev kot velesrbsko, hegemonistično.

Dr. Šimrak je rekel: Ustava mora biti izraz vsega kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja v državi, ustrezati mora blagobiti vseh plemen brez razlike, zavarovati koristi obeh glavnih delovnih stanov: delavcev in kmetov. Sedanji ustavni načrt je tej zahtevi ravno nasproten, zato ne bo nikdar mogel utrditi narodnega edinstva. Vladne stranke v vprašanju notranje ureditve države sploh niso iskale kakega sporazuma s Hrvati in Slovenci ter so se v tem delu ustave vse določbe naravnost diktirale. V vladni večini je samo 8 Hrvatov, 11 Slovencev in 1 Bunjevec nasproti 177 Srbom. A še tistih osem Hrvatov so izvolili srbski volivci, zato nimajo nobene pravice, govoriti v imenu hrvatskega naroda. Sedanji ustavni načrt je torej edino-le izraz srbskega plemena. Za predlogi Jugoslovanskega kluba stoji 99 odstotkov vseh Hrvatov in Slovencev, ki zahtevajo še več, nego izražajo ti predlogi. Ustava, ki jo hoče uveljaviti vladna večina, ustvarja strašno dejstvo, da se naš narod deli na dva dela. S to ustavo se izpreminja Hrvatska v drugo Irsko, v deželo ustaj in razdora. Vsa odgovornost pada na Vas. Krfska deklaracija in sklepi Narodnega Veča jasno pravijo, da v jugoslovanski državi ne sme biti nikake majorizacije. Samo pod tem pogojem se je hrvatski sabor

v koliko je kriva odpusta brezsrčnost papirniške družbe in v koliko carinska politika ali kateri činitelji sploh.

Socialno skrbstvo naj skliče do sobote komisijo na licu mesta skupno z zastopstvom Jugoslovanske Strokovne Zveze in delavske papirniške organizacije, ki je pri njej včlanjena. V slučaju, da se to ne zgodi, nismo odgovorni za posledice.

Komunisti se pridružili krščanskemu delavstvu.

Delavstvo, kar ga ni organiziranega pri Zvezi papirniškega delavstva v Jugoslovanski Strokovni Zvezi, ampak se šteje h komunistični stranki, se je pridružilo krščanskemu delavstvu. Včerajšnje deputacije, ki jo je za Jugoslovansko Strokovno Zvezo vodil Komljanec na socialno skrbstvo, se je udeležil za delavstvo, kar ga pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi ni organiziranega, komunistični zastopnik Fabjančič. — Po včerajšnji deputaciji se je postavila še dopolnilna vloga, ki jo je podpisal za neorganizirano oziroma komunistično delavstvo sodrug Žulovec, za organizirano v JSZ pa tovariš Grad. Danes sta nšla na vlado to spomenico zastopnik JSZ tov. Janko Pogačnik in zastopnik neorganiziranih komunistov Bartulović.

Delavstvo papirnice Medvode-Goričane za solidaren nastop.

Danes je dospel v Ljubljano predsednik skupine Medvode-Goričane in prinesel sabo sklep delavstva tamošnjih tovarnih, po katerem so odločeni solidarno nastopati z odpuščenim delavstvom, naj pride kar hoče. Predsednik skupine Peternel se je tudi pridružil današnji deputaciji, ki je odšla na socialno skrbstvo.

in za njim Narodno veče odločilo, da gremo v Belgrad. Tedaj je tudi Svetozar Pribičević stal na stališču, da ne sme biti nihče majoriziran. Nikola Pašić je sam od sebe priznal Narodno veče kot suvereno oblast. A sedaj hočete plemensko majorizacijo, Vi hočete Veliko Srbijo, za katero se je Pašić vedno trudil.

Tu so demokrati in samostojni začeli hrumeti, ker so se čutili zadete. Seja se je prekinila za 10 minut, nakar je dr. Šimrak nadaljeval svoj govor:

Sedanja centralistična ustava hoče hegemonijo in je delo reakcije, ki ustvarja po raznih pokrajinah neznosne razmere. V nadaljnjem govoru je dr. Šimrak osmešil dr. Lukinića kot navdušenega pristaša kancelaragrafa in ga končno pozval, naj svoje trditve o zvezah katoliških škofov z Rimom dokaže. Rekel je: Mi imamo v programu kot njega sestavni del pač krščanstvo, nikakor pa ne diktature duhovščine. Mi smo proletarska stranka, o čemer jasno pričajo naši ustavni predlogi. — Dr. Kukovec: »Samo popi niso zadovoljni, ljudstvo je pa zadovoljno!« — Dr. Šimrak: »Vi govorite tako, ki ste »gulika« kmetov, izvoznikar in bankokrat!« Tudi drugim demokratom je očital Šimrak, da so isto, kar dr. Kukovec in da so kot taki uničili mnogo ljudskega premoženja. — Svoj govor je zaključil dr. Šimrak s prepričanjem, da mora biti država tako močna, da stre ustavo in zistem, ki ju hočejo narodu vsiliti sedanji državni močotci.

559, Praga 194 (tendenca slaba; na dunajski predborzi 880).

Politični špekulanti.

Belgrad, 21. aprila (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori, da snujejo stranke, ki podpirajo vlado, poseben odbor, ki naj bi stal v neprestani zvezi z vlado in predsedništvom konstituante. — Pravijo, da so to sklenili na zahtevo poslancev, ki so bili dosedaj pri izdajanju izvoznih prikrajšani. (Da, vlada samostojnih in liberalnih izvoznikarjev je res v čast kapitalistom!)

d Ljudski oder priredi v nedeljo ob 8. uri zvečer noviteto »Navadni človek«, komedijo v treh dejanjih. Igrajo izključno le dijaki. Iz prijaznosti sodeluje delni Trnovski dijaški orkester. Prijatelji dijaštva, pohitite v nedeljo vsi v »Ljudski dom«!

Velik volivni shod SLS.

se vrši v nedeljo dne 24. t. m. ob 10. uri popoldne v veliki dvorani »Uniona«.

Govorili bodo dr. Korošec in nekateri kandidati.

Tobačni upokojeenci, upokojenke!

Zadaviti nas hočejo! Prikrajšati hočejo našo pokojnino! Namesto pokojnine se obeta beraška palica. Pripravljajo neprenosni udarec za nas vpokojeence! Zatorej vsi na protestni shod,

ki se vrši jutri dne 22. aprila ob 5. uri popoldne v dvorani Ljudskega doma. Nihče ne sme manjkati! Naše moči smo žrtvovali! Hočemo imeti mirno bodočnost! Gre za življenje ali smrt!

Aktivno tobačno delavstvo!

Pridruži se našemu protestu, tudi za te gre!

Zveza tobačnih upokojeencev in upokojenk.

Občinske volitve.

Narodni socialisti

so stranka, ki je izšla iz tabora JDS. To so nezadovoljneži liberalne stranke. Nam je ljub vsak zdrav pokret, tudi med liberalci ga pozdravljamo. Toda imeti mora na sebi znak odkritosrčnosti. Narodni socialisti po svojem glasilu Peskovi »Jugoslaviji« razglajajo in po gostilnah razširjajo, da so oni za avtonomijo Slovencev, vsled česar naj se jim pridruži vsakdo, ki je za avtonomijo. Mi to sicer z veseljem ugotavljamo, vprašamo pa, kaj sta narodno-socialna poslanca Deržić in Brandner v Belgradu že storila za avtonomijo? Kje jih je bilo še slišati, da sta šla v boj proti centralistom JDS? Kdo ju je videl še kdaj v vrstah onih poslancev, ki bljejo prav sedaj najljutejše boje za našo samopravo? Dejstvo je, da edino le poslanci Ljudske stranke nosijo vso težo boja za slovensko samopravo. Zato govorčenje volivnih agitatorjev NSS toliko časa ne bo imelo veljave, dokler ne bo podprto z dejanji, ki odgovarjajo besedam. Kdor je za avtonomijo, bo glasoval za Ljudsko stranko, glavno in najizrazitejšo zastopnico avtonomije slovenskega ljudstva!

Tržiškemu delavstvu! Vedno bolj se bližamo občinskim volitvam v Trzinu. Dan 4. maja je za nas usodopolne važnosti. Zato je treba, da se naše delavske vrste strnejo in gremo kot en moč v boj proti izkoriščujočemu kapitalizmu, proti onim, ki žive od dela naših žuljavih rok! — Skrbeti moramo, da pridemo do boljše bodočnosti, da pridemo do svojih pravic, zato gremo v boj za staro pravdo, za svoje pravice, katere nam pripadajo po božjem in naravnem pravu, katere hočemo tudi izvajati! To variš! Volivci! Pomislite, kakšne važnosti je za vas in vaše družine, kdo ima obično v rokah? Ali ima občinsko oblast v rokah zastopnik kapitalizma, ali jo ima mož, ki ima socialni čut in srce za ubogo ljudstvo, iz katerega je sam izšel? Ali hočemo biti še naprej talčani buržuazije? Ali naj se tega otresemo? To je velike važnosti za nas vse delavce! Otresti se hočemo tega, kar nas pritiska k tlom! V ta namen smo se zbrali krščansko-socialni delavci pod zastavo Delavske zveze. Pokazati hočemo našim nasprotnikom našo moč po številu, pa tudi našo moralno moč, da se znamo sami vladati brez buržuazije, katere misli, da delavec nima pameti. Soc. demokratičnemu delavstvu pa kličemo: Otresti se svojih svobodomiselnih učiteljev, voditeljev in kulturnobojnih fanatikov! Spreglej! Kam so prišli tvoji nekdanji voditelji? V tabor kapitalizma! Tebe pa so pustili na cedilu! Spreglej, kako puhli in pogubni so njih lepodoneči nauki! Zapusti njih vrste in pridi pod zastavo »Delavske zveze«, katere edina stoji pod praporom katoliškega krščanstva, v katerem je bila, je in bo rešitev delavskega in socialnega vprašanja. Kličemo vsem volivcem, ki si morajo z rokami in v potu svojega obraza služiti vsakdanji kruh: Na dan! Dne 4. maja naj glasuje vsak za »Delavsko zvezo«, za svojo boljšo bodočnost!

D. M. v Polju. Liberalci, social-demokrati in narodni socialisti

sti gredo skupaj. Iz vseh strani prihajajo poročila, kako puhel je liberalizem. Tudi pri nas se to vidi v jasni luči. Tega ne morejo izbrisati z vsemi svojimi strankami. Čeprav so razdeljeni na JDS, SKS in NSS, so vendar v bistvu in dejanju vsi enaki. No, pa saj že star pregovor pravi, da vsak pič še rad leti v svoje gnezdo, tja kjer se je izvalil. To se je zgodilo tudi pri nas. Liberalci, narodni socialisti in social-politici so se spravili v eno gnezdo, namreč na kandidaino listo. Kljub temu so jo komaj zmašili skupaj. Mi se le čudimo, da se najdejo še tako kratkovidni delavci, ki ne izprevidijo, kje je vzrok njih bede in pomanjkanja, in se dajo vpisati na kandidaino listo stranki, katere jih najbolj tepe. Ta trojica je snubila tudi Samostojne, ker dobro ve, da niso nič boljši od njih. Vsaj mi jih dobro poznamo. To so vsi nekdanji reveži, ki so na razne načine v zadnjem času si opomogli in trobijo danes v rog buržuazije in kapitalistov. Tudi tem je šlo zelo trdo, da so mogli spraviti kandidaino listo skupaj. Letali so vseprek in lovili podpise pri somišljenikih drugih strank, ker jih pri svojih lastnih niso mogli spraviti dovolj skupaj. Znani so nam razni pristaši te razsuli obsojene stranke, ki niso hoteli podpisati kandidaine liste. Neki zelo zvesti njih član je dejal: »Kaj bom podpisoval, ko pojde pa vse skupaj v franže. Potem se bodo pa nasprotniki iz mene norčevali, raje ne podpisem!« Tovariši-delavci! Tu je jasen zgled, kako na trli podlagi stojijo vse nam nasprotne stranke. Zavedajte se! Sedaj je čas, da pokažemo našim izkoriščevalcem, da jim je pri nas ura minula in da ne pustimo več, da bi nas izmagovali brazsrčni pristaši kapitalističnih strank. Zato vsak zaveden delavec na dan volitve voli »Delavsko zvezo«. Naj vsak stori svojo dolžnost in pride na volišče. Nobeden, kateremu je mar dobrobit revnega ljudstva, naj ne ostane doma. Dajte slovo vsem strankam, ki imajo v svojem programu kapitalistične težnje! Vsi v boj za naše pravice in naše koristi!

Trbovlje. Vsled bližajočih se občinskih volitev postaja zanimanje za politična vprašanja živahnije. Vloženih je bilo pet kandidatnih list. Pod starim imenom je nastopila samo Slovenska ljudska stranka in pa socialisti. Komunisti nastopajo pod firmo »Kmečko delavske republikanske stranke«, zopet združeni liberalci se pa skrivajo za »stanovsko napredno gospodarsko skupino«. S posebno listo nastopa tudi rudniško poduradništvo. Da bi pridobili treznejše ljudi in kmete zase, so liberalci pričeli trositi laž, da je Slovenska ljudska stranka sklenila kompromis s komunisti. Nad tem namišljenim kompromisom so se najbolj zgražali trboveljski maginati, ki so pri zadnjih volitvah sami volili komuniste. Liberalna laž pač izvira iz žalosti in jeze nad tem, da nismo z njimi hoteli sklepati kompromisa, proti čemur je najbolj odločno nastopila delavska skupina v S. L. S. Tudi ni najmanjšega vzroka, da bi kovali kompromis s komunisti, ki so prišli že tako daleč, da ne upajo pri občinskih volitvah nastopati pod praviim imenom.

Čobal in Žorga v tekmi za delavstvo. V Zagorju ob Savi se je v nedeljo dne 17. t. m. vršil v salonu g. Riharda Mihelčiča napovedani socialno-demokratični shod, katerega se je udeležilo precejšnje število pripadnikov vseh strank. Naznanjenega govornika ni bilo, zato je povzel besedo bivši socialistični poslanec Čobal. Poudarjal je, kako pogubonosno je, da se delavstvo cepi v različne stranke in naglašal pomen skupnega praznovanja delavskega praznika 1. maja, oziroma zopetne vpostavitve nekdanje mogočne soc. dem. stranke. Sodbo o tem namigavanju si je ustvarilo delavstvo samo, gotovo pa je, da se pod okrilje imenovane stranke ne bo zatekalo! Iz Čobalovega nadaljnega govora smo posneli, kako visoko ceni on v nekaterih stvareh kompetenco občinske uprave, v drugih pa isto namenoma podcenjuje, na primer glede deklaracij itd. Tako se je Čobal kot občinski odbornik izrekel proti majniški deklaraciji in je ni podpisal, kar je takrat storil vsak zaveden Jugoslovian. Ob sklepu je g. govornik pozival ljudi, naj izvrše volivno dolžnost v korist soc. dem. stranki. Za Čobalom se je oglasil k besedi komunist Jakob Žorga. Že iz njegovih prvih stavkov je posnel g. komisar, ki je bil navzoč, da hoče Žorga huj-

Vlada snuje svoje delavske organizacije?

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) Ker so delavski sindikati razpuščeni, je ministrstvo za socialno politiko, ker je uvidelo, da so neobhodno potrebni, sklenilo, da se vprašanje ustanovitve istih ponovno vzame v pretres. Pri tem bo šlo za to, da se ustanovi organizacije, ki bodo služile delavcem samo za gospodarsko borbo. (Kaj naj to pomeni?)

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 21. aprila. (Izvirno) Današnja predborza notira sledeče kurze: Dunaj 21.90—22.05, Berlin 224, Pariz 10.22—10.40, Italija 670 (tend. čvrsta; dunajska predborza notira: Italija 31.114), London

skati proti državi; obljubil mu je, da mu od-
vzame besedo, kar je kmalu nato tudi storil.
To je bilo gotovo ljubo g. Čobalu, ki je
takoji zopet povzel besedo, poudarjal ne-
precenljive zasluge, katere so si stekli soc.
demokrati za delavstvo, n. pr. 8 urni de-
lavnik (dobro vemo, da je k temu pripom-
ogel naš Gostinčar!) itd. (Seveda so komu-
nisti Čobalova izvajanja pobijali. Po od-
stranitvi komisarija, je množica zapustila
dvorano in prosta debata med Čobalom
in Žorgo se je nadaljevala po cesti, kar je
nudi loji komične prizore. Ni treba posebej
omenjati, da je bilo slišati tudi Kristanovo
ime. Delavstvo pa je dobilo na shodu vtis,
da poskušajo Čobalova stranka rešiti, kar se
še da. Toda delavstvo uvideva, da je iz-
hod iz teh nezdravih razmer le v krščan-
ski organizaciji. Zatorej pokažimo 3. maja
prepričanje s tem, da volimo Slov. ljudsko
kmetsko delavsko stranko.

Loka pri Zidanem mostu. (JDS, JSDS
in NSS pod eno firmo.) Zanimive bo-
do občinske volitve v Loku pri Zidanem
mostu. Vložene so štiri naslednje kandi-
datne liste: SLS, SKS, kmetska delavska
republikanska skupina in kmetska delavska
zveza. Imamo kar dve nove imeni,
starih strank, katerih namen je potom istih
loviti nerazsodnje. Prvo ime nosi komu-
nistična stranka, ki kandidira nekaj kmetov
in železničarjev, med kmeti je dokaj
premožen kmet, ki je drago prodajal seno.
Drugo novo ime pa si je nadejala mešanica
politične zlahte, izvirna slika belgajske
politike. Našli so se socialpatriotje, na-
rodni socialisti in demokrati. S tem je
dovolj povedano.

Cven pri Ljutomeru. Kakor že poro-
čano, nastopimo pri občinskih volitvah dne
5. maja z lastno kandidatno listo. Delavci
in manjši posestniki, zavedajte se te važne
priložnosti, da bo tudi nam, dosedaj ob
stran potisnjenim mogoče dobiti vpogled v
občinsko gospodarstvo, ker dosedaj smo
imeli samo dolžnosti do občine.

1. maj.

Ljubljansko okrožje Jugoslovanske
Strokovne Zveze priredi na delavski praz-
nik v nedeljo dne 1. maja izlet na Šmarno
goro. Odhod jutraj z vlakom, zbirališče
na južnem kolodvoru in državnem kolo-
dvoru v Šiški. Da bo naš izlet tem lepši,
vabimo že danes vse člane JSZ kakor tudi
priatelje krščanskosocialnega delavstva,
da se našega skupnega izleta udeležijo. Za
one, kateri ljubijo pešhojo, bo zbirališče
pred kavarno Evrope. Na Šmarni gori bo
sv. maša, po sv. maši bo tabor, po taboru
odhod v dolino, kjer se bo vršila veselica v
Tacnu. Pričakujemo, da se delavstvo od-
zove vabilu. Da ne bo na kolodvoru preveč
gnetje, bo pisarna JSZ sprejemala od po-
nedeljka naprej denar za vozne listke, ka-
teri se kupijo za vse skupaj. Priglasite se
v obilnem številu! Agitirajte za izlet med
tovariši, tovarišicami in prijatelji! Natan-
čen spored naznanimo v prihodnji številki.

Jesenice. — Praznovanje 1. maja. —
Jutraj ob 8. uri je na Savi sv. maša z god-
bo, po maši javen shod v »Delavskem do-
mu«. Govornik bo prišel iz Ljubljane. Zve-
čer bo priredil dramski odsek K. D. D.
igro v prid tukajšnji skupini, pri kateri bo
tudi igrala godba.

Celje. Majniški izlet k Sveti Rozaliji
priredi skupina Jugoslovanske strokovne
zveze iz Celja in okolice na dan 1. maja
t. l. Natančneje se izve pri zaupnikih in v
tajništvo pri »Belem volu«.

1. maj v Ljutomeru. Velik delavski
shod v proslavo 1. maja in praznik dela
priredi Zveza viničarjev in delavska zveza
JSZ v Ljutomeru. Ob 6. uri jutraj slovesna
sv. maša za člane JSZ, po maši se vrši ve-
lik delavski shod, h kateremu vabimo vse
trpinke delavstva od blizu in daleč. Na shod
govorijo tuji in domači govorniki. Tova-
riši, na delo, da si priborimo boljše bodo-
nost v človeški družbi! Na svidenje! Ta dan
je praznik delavstva!

Mestno gospodarstvo.

Preskrba z mesom.

Kakor je nesocialno in negospodarsko
postopala liberalna večina na magistratu v
vprašanju elektrike, tako je postopala in
postopa pri aprovizaciji z mesom.

Mestni uslužbenec in ravnatelj mestne
klavnice je pač nadziral izvoz mesa, ki je
mesto na ljubljanski trg šlo v Italijo, Av-
strijo in Nemčijo. Magistrat se je izgovarjal,
češ da je vlada dovolila prosti izvoz mesa.
Kdo pa je ta vlada? Ali ni to ravno demo-
kratska vlada? Ali ni ta vlada ista, ki vla-
da tudi na ljubljanskem magistratu? Ma-
gistrat je sicer zaropotal proti liberalnim
mesarjem, ki so izvažali meso, mesto da bi
ga pošiljali na trg, ukrenil pa ni ničesar, da
bi se razmere trajno izboljšale. Pač! Vče-
raj smo brali magistratni razglas, da bo
odslej g. Ilija Predovič, težak stebel ljub-
ljanske liberalne gospode, izvažal živino,
katere del bo v Ljubljani prodajal po zni-
žanih cenah. S tem menijo gospodje, da je
stvar do volitev urejena.

Mestna občina ljubljanska bi morala
začeti drugje in drugače, ne z gospodom
Predovičem, ki gotovo ne bo dajal svojih
volov in bikov ljubljancem v svojo iz-
gubo. Moderno mesto, ki hoče vršiti svoje
socialne in gospodarske naloge, bi moralo
ustanoviti svoj zavod za promet z živino.
Na Zelenem hribu ima svoj sedež znana
Vnovčevalnica za živino in mast. Ta se bo
sedaj razpustila. Baje jo nameravajo pre-
vzeti nekateri liberalni veleposredniki-kapi-
talisti, da bodo ž njo delali dobičke. In
vendar se liberalni magistrat nič ne gane,
da bi prevzel to Vnovčevalnico v svojo
upravo. S tem bi storil socialno in gospo-
darsko velepomemben čin. Vnovčevalnica
bi lahko mesto gospoda Predoviča in dru-
gih takih gospodov nakupovala živino, jo
magari tudi izvažala, z dobičkom pa krila
tiste vsote, ki bi nastale, ko bi šlo meso
na ljubljanski trg po nižji ceni. Kar, ka-
kor pravi magistrat, da je mogoče Predo-
viču, bi bilo mnogo bolj mogoče mestni
občini. To bi ne bilo le v korist revnim
slojem, marveč tudi onim malim mesarjem,
ki jih bodo sicer velike mesarske ščuke
požrle.

Naloga občine je po našem programu
ustanavljanje svojih lastnih zavodov za
preskrbo prebivalstva. Liberalizem se tega
dela ne bo lotil, kakor v celih 30 letih za
to ni pokazal v Ljubljani nobenega smisla.

Zato mora ljubljansko prebivalstvo
dne 26. aprila pomesti s to kliko in dati
prosto pot možem, ki bodo hoteli in znali
to vestno in pošteno izvršiti!

Politični dogodki.

— **Socialistična stranka v Trzinu** pod
nadzorstvom učiteljev. V socialistični
stranki je zavladal zadnji čas velik punt.
Dosedaj so delavci sami odločevali o raz-
nih strankinih zadevah. To se je sedaj spre-
menilo. Veliko besedo ima ravnatelj Lajo-
vič ter učitelj Kerne in Černe. Vsi trije
so se vrinili v kandidatno listo rdečkarjev.
Delavce to peče in zato marsikdo pravi,
da ne bo volil tujcev, ki delavstvo poznajo
le ob času volitev.

— **Trzin.** Dopisnik iz Balosa je v »Na-
preju« priobčil neko skrupulo, v katerem
izraža silno skrb za SLS in njene pristaše.
Kakor sam, tako je dolgočasen in zmeden
tudi njegov dopis. Sanja o neki pobuni v
stranki, o kapitalistih tega in onega sveta.
Mož se veseli prezgodaj. V naši stranki
vlada popolna edinost in vsi naši pristaši
pa najsibodi obrtniki obrtniki ali delavci,
poznajo samo en cilj in ta je: 4. majnika
poraziti stranko milijonarja A. Kristana in
njegove trziške podrepanke z liberalci vred.

— **Ameriško žentvo za svetovno razo-
rožitve.** Ameriške žene so pred kratkim
po vseh glavnih državah Združenih držav
sklicale velike shode za splošno razoroži-
tev. V Washingtonu je na dotičnem shod-
u govoril senator Borah, ki je rekel, da
se mora razoroževanje začeti najprej med
Anglijo, Japonsko in Združenimi državami;
tisti, ki zagovarjajo nova velika oborože-
vanja, so pospeševalci boljše civilizacije,
gojitelji revščine in nemirov.

— **Volivno gibanje v Italiji** se razvija
v smeri, da bi se združile vse meščanske
stranke proti socialistom in komunistom
in šle z enotnimi kandidatnimi listami v
volivni boj. Tak blok se je 18. t. m. sklenil
v Rimu pod imenom Narodne zveze. Bloku
pripadajo narodnjaki, fašisti, liberalni de-
mokrati, radikalci, socialni reformisti ter
razne gospodarske in narodne organizacije.
Podoben volivni blok se je sklenil v Trstu,
ki se pa krha. — Centralni industrijski od-
bor je razposlal za volitve naslednje smer-
nice: varstvo temeljnih načel reda, last-
nine in varčevanja, osebna svoboda, prilag-
odenje davčne zakonodaje sedanjim gos-
podarskim pogojem, opustitev socialnih
poizkusov v sedanjih kritičnih dobi. Gos-
podje industrijski so torej tudi v Italiji z
vso silo na delu, da se ohrani sedanj, po
njihovih koristih umerjeni kapitalistični gos-
podarski red. Meščanski elementi skušajo
potegniti razpoloženje ljudstva na svojo
stran z različnimi razburljivimi vestmi o
namerah socialistov; tako razširjajo sedaj
glas, da hočejo socialisti za dan volitev na-
povedati generalni štrajk. — O narodnem
junaku D' Annunziu pravijo zadnje vesti,
da ne bo kandidiral ne v Abruzzih ne v
Zadru in sploh nikjer.

Dnevni dogodki.

— **Poročil se je dne 17. t. m. v Celju**
tovariš Koren Blaž s tovarišico Pavlo
Lesjak. Skupina JSZ za Celje in okolico
želi obilo sreče in blagoslova obema v no-
vem stanu.

— **Ponesrečil se je dne 15. t. m. tov.**
Jager Lovrenc, mizarški pomočnik, v
delavnici pri Vehovarju v Celju. Frezni
stroj mu je odrezal palec na levi roki.

— **Delavski grobovi.** (Iz Črne.) Na ve-
likonočno nedeljo smo pokopali mladega,
sedemnajstletnega rudarja Antona Sene-
gačnika, ki je umrl nagle smrti. Za obilno
udeležbo pri pogrebu se izreka vsem ude-

ležcem najtoplejša zahvala! — Dne 31.
marca se je smrtno ponesrečil rudar Vik-
tor Kurijan. V prebralnici v Heleni ga je
prišel jermen in premečkalo in polomilo
mu je ude tako, da je v par minutah izdih-
nil. Rudarji so mu priredili veličasten po-
greb in svirala je rudarska godba. — Dne
10. aprila smo zopet pokopali Ivana Ko-
kalj, v katerem je izgubila mati-vdova svo-
jega pridnega sina, ki ji je bil na stara leta
velika opora. — Dva dni nato pa smo spre-
mili k večnemu počitku pridno članico tu-
kajšnje »Dekliške Zveze«, Amalijo Volavč-
nik, šiviljo; tovarišice so ji priredile z za-
stavo veličasten pogreb. Domači župnik se
je rajne ob grobu spominjal v ginljivih be-
sedah, cerkveni pevski zbor pa ji je zapel
nagrobnice. Vsi n. v. m. počivajo.

— **Požar pri D. M. v Polju.** Iz D. M.
v Polju nam poročajo: V torek zvečer ob
desetih je začelo goreti pri hišnem posest-
niku in tovarniškem delavcu Janezu Am-
brožu pri D. M. v Polju. Zgorela mu je
šupa in drvarnica. Kakor se govori, je za-
žgal domačin Jakob Avšič, ki je že areti-
ran. Vzrok maščevanje nad ženo, ki je pri
omenjenem stanovale. Ob uri, ko je nastal
požar, je prišel ženo klicat. Ker se mu ni
oglasila, je zažgal. Prvi so bili na mestu po-
žara Orli, kateri so šli od skušnje za godbo
iz Ljudskega doma. Njim se je zahvaliti, da
ni bila upepeljena tudi hiša. Požarna bram-
ba iz Zg. Kašlja je prišla šele čez poldru-
uro, dasi je komaj četr ure daleč. Načel-
nik požarne brambe je vodja »samostoj-
nih« in mu je očitno malo mar, če »be-
raču« bajtarju vse pogori. Ko je prišla po-
žarna bramba blizu pogorišča, so se usta-
vili in načelnik je baje dejal: »Zdaj že
vemo, kje je ogenj.« Nato so konje obrnili
in odšli z brzgalno domov, le nekateri de-
lavci od požarne brambe so prišli svojemu
tovarišu na pomoč. Tako se gasi, če gori
pri delavcu, če bi gorelo pri samostojnežu,
bi bilo pa drugače. Zato pri občinskih vo-
litvah pomedimo »samostojneže«, ker ni-
majo srca za reveža, in oddajmo krogljico
v drugo skrinjico, ki je Delavske zveze.

— **Gospodarska komisija za stvarno**
demobilizacijo v Ljubljani ima v skladišču
še več raznega materiala. Manjše pred-
mete oddaja takoj proti plačilu, večje
predmete pa konkurenčnim potom. Inte-
resentje za demobilizacijsko blago se va-
bijo, da si ogledajo zalogo. Dovoljenje za
vstop v skladišče se dobi v pisarni ozna-
čenega urada v Sodni ulici št. 1, kjer se
izbrani material tudi plača.

— **Pomanjkanje mleka v Zagrebu.**
Kakor v Ljubljani je nastala velika stiska
za mleko tudi v Zagrebu. Zdanje čase
strogo izvajano nadzorstvo je bilo dognalo,
da je bila velika večina mleka, ki so ga
prinašali v Zagreb, pomešana z vodo ozir.
posneta. Nekemu veleposredniku so od 100
vrčev zaplenili 30. Producenti uganjajo se-
daj stavkarsko politiko in večinoma iz-
ostajajo s trga. Zato je po mlekarah ve-
lik naval in ostane mnogo strank brez
mleka. Mestna občina snuje različne na-
črte za ustanovitev lastnega mlečnega gos-
podarstva.

— **Za odpravo davkov na dobičke** se
krčevito bore ameriški milijonarji. Uspeh
jim je menda zagotovljen: Ameriški listi
prinašajo poročilo, da je predsednik senat-
nega finančnega odbora senator Penrose iz
Pensylvanije izjavil, da se bodo davki re-
vidirali in da se bo davek na velike dobič-
ke popolnoma odpravil. To izjavo so kapi-

talisti izsilili na ta način, da so vlagali svoj
denar le še v razne državne in mestne ob-
veznice, ki so proste vsakega davka.

— **Mlad začetnik.** K neki dobri ženi-
ci na Viču je ves solzan prišel 12 letni An-
ton T. Govoril je ženi: »Mati so-o mi...
umrli!... Oče je velik pijanec in me vedno
pretepa.« Ženica ga je sprejela k sebi in
skrbno negovala. Poredni Tonček pa ji je
v zahvalo odnesel in prodal dve rjuhi, 15
kg fižola in dva mernika koruze...

— **Nesreča v Dražgošah.** Ko so v Draž-
gošah 15. t. m. razstreljevali kamenje, je
bil podsat 28 letni posestnikov sin Janez
Dobre. Nevarno poškodovanega Dobreta
so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Ljubljanski dogodki.

Ij Gospa Irma Polakova gostuje pri-
hodnji teden v naši operi v korist udruže-
nja gledaliških igralcev.

Ij **Nesreča pri delu.** V polurnem pre-
sledku sta ponesrečila v Pollakovih tovarni
24 let stara delavca Ivan Snoj in Jože Če-
mažar. Obema je stroj zmečkal levi kaza-
lec. V bolnici so ju obvezali.

Ij **»Samopomoč«** Revizijska komisija,
obstoječa iz gg.: Knjigovodje ček, urada
Rozmana, kontrolorja dr. Pogačnika, rev.
Klavore in paznika Tumpeja, nadaljuje re-
vizijo pri »Samopomoči«. O goljuvinih ma-
nipulacijah bivšega poslovođe de Grego-
rija se čujejo zanimive stvari. Mož je znal
celo prekaniti nad vse previdni verižniški
urad. Ta urad je vse verižnikom zaplen-
jene in zelo znatne množine raznega bla-
ga, predvsem manufakturnega, izročal
»Samopomoči«, da bi blago po zmernih ce-
nah naklonila uradništvu. De Gregorio pa
je to blago pod roko prodajal — verižni-
kom nazaj Vrana vrani oči ne izkljuje, ta-
ko tudi verižnik verižniku ne. — De Gre-
gorio in Ivan Kavčič, ki je po rodu Trža-
čan in je iz Italije izgnan za dobo 10 let
zaradi verižništva, sta pri raznih tvrdkah
zase na ime in kredit »Samopomoči« nara-
čala velikanske množine blaga. Samo pri
tržaški izvozni tvrdki »Oehler & Co.« za
105.000 lir. Ravno ta tvrdka je dala nepo-
srednji povod za nadaljnja razkritja.

Ij **Mesno vprašanje.** Magistrat objavlja
sledede: Mestni magistrat bo dobavljal ka-
kor je bilo že sporočeno, za ljubljanski trg
50 do 60 volov po nižji ceni. Glede po-
ziva deželne vlade za nizko maksimiranje
cen govejemu mesu je mestni magistrat
dogovoril s predsedstvom deželne vlade
sestavil komisijo treh članov; zastopnika
deželne vlade, zastopnika mestnega ma-
gistrata ter uradnega živinozdravnika mest-
ne klavnice, ki bo ob navzočnosti komisije
dala zaklati 10 različnih volov, ki pridejo
za ljubljanski trg v pošte. Po rezultatu bo
komisija določila podlago za maksimiranje
cen. Poročilo komisije se bo uradno obja-
vilo v vsem časopisu, da bo prenehalo ne-
opravičeno govorčenje in teoretiziranje v
tem vprašanju.

Ij **Živinski semenj v Ljubljani.** Na vče-
rajsnji mesečni živinski semenj je bilo pri-
gnanih 278 konj, 78 volov, 51 krav, 9 telet
in 178 prašičev. Cena goveji živini 22—25
kron za kg žive teže. Kupčije so bile zelo
minimalne. Značilna in zanimiva je okol-
nost, da so na semenj govejo živino, zlasti
vole prignali izključno le podeželski pre-
kupci, ki so hoteli navijati cene in jih dvig-
nit celo na 27 kron.

Iz organizacij.

Trgovski in zasebni nastavljenec.

Zveza trg. in privatnih nastavljenecv
je imela svoj redni občni zbor v sredo, dne
13. t. m. Poročilo načelstva nam je dalo
jasen vpogled v vse dosedanje delovanje
Zveze. S poročilom načelstva pa se je tudi
jasno pokazalo, kako nujno je bila potreb-
na organizacija trgovskih in privatnih na-
stavljenecv. V času, ko razne organizacije
love z raznimi nevtalnimi gesli nastavlje-
ništvo v svoje vrste, je naša zveza šla svo-
jo pot naprej po začrtanih smernicah. Res,
da ni mogla ustvarjati nikakih čudežev,
ker bila je šele komaj ustanovljena. Toda
sedaj je za nas napočil čas neumornega
dela in treba nam bo pokazati vso moč.
Odbor nam jamči, da se bo v resnici tudi
delalo. Tovariši in tovarišice pa so danes
še bolj poklicani k delu, ker pričele so
se nam krajšati pravice, katere smo si z
delavstvom in skupnem boju težko pridobi-
bili. V odboru so: načelnik Leopold Von-
čina, podnačelnik Franc Kerč, blagajni-
čar Franc Lesjak in tajnik Anton Kogej,
ostali odbor tvorijo trgovski in privatni
nastavljenec.

Lesni delavec.

Iz Rimskih Toplic je JSZ prejela sle-
dečo zahvalo: Delavci se prav lepo zahva-
ljujemo za ves trud, ki ste ga skazali pri
naših rednih pogajanjih, da smo zamogli

doseči povišanje plače. Ta trud povrnemo
s tem, da povemo tudi drugemu delavstvu,
naj spozna, da je edino Vaša organizacija,
ki zastopa v resnici delavske koristi.

M. Deželak.

Služkinja.

Ptuj. Pod krščanskim delavskim praporom
»Jugoslovanske strokovne zveze« združene
ptujske služkinje v »Zvezi služkinj« uprizorijo
predstavo v nedeljo 24. aprila ob 3. uri popo-
ldne v dvorani minoritskega samostana. Pri-
srčno vabljeni vsi prijatelji in prijateljice kr-
ščanskega delavstva, osobito pa še sotovari-
šice služkinje, ki se še nahajajo izven organi-
zacije.

KAJ SNUJE PROTIČ?

Belgrad, 21. aprila. (Izv.) O namerah
g. Stojana Protiča niso znane nikake po-
drobnosti niti v krogu njegovih najbližjih
prijateljev. Sigurno je samo, da bi v slu-
čaju, če bi demokrati ponovno prinesli na
dnevni red vprašanje njegovega mandata,
prišlo do nevarnega položaja.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Seidenburgova ul. 4.
Barva vsakotvorno blago.
Kemično čistilo obloke.
Sveti oljki avratičnika, za-
posilnice in srajce.
Podružnice: Maribor Novo mesto Kočevje
Gospoška ul. 38. Glavni trg. Štev. 39.